

OOSTVLAAMSCH ZANTEN.

Mededeelingen van den Bond van Oostvlaamsche Folkloristen.
Maatschappij zonder winstbejag.

TWEEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT.

De leden ontvangen de
mededeelingen gratis
Jaarlijksche bijdrage
voor het lidmaatschap :
12 frank.

Redaktie : F. Van Es, Brabantstr.
29, Aalst.
Postcheckrekening 2043,98
P. Luyekx, Gent.

Prijs per n^r : 3 fr.
Abonnementsprijs
buitenland : 3 belga's.

De Tentoonstelling der Begijnhoven.

Wie de drie tentoonstellingen bezocht heeft door den Bond van Oostvlaamsche Folkloristen bij gelegenheid der Gentsche Kermis in 1927, 1928 en 1929 ingericht, zal ongetwijfeld hebben kunnen vaststellen, dat de laatste een merkelijke vordering aanwijst op de voorgaande, wat getuigt van de levenskracht en het hooger streven van onzen nog jongen bond. In 1929 zijn we ver van de " in haast samengebrachte tentoonstelling van meestal ontleend goed " waarover wijlen K. Van de Woestijne schreef in " de Nieuwe Rotterdamsche Courant " van 28ⁿ Aug. 1927. Geen " embryo " van museum meer, maar een overvloed van voorwerpen zorgvol en streng-wetenschappelijk geordend !

Want niet alleen de tentoonstelling der begijnhoven, in den eersten beuk ondergebracht, heeft door haar stemmigheid, haar smaakvolle indeeling den bezoeker getroffen, maar zijn aandacht is ook geboeid geworden door het eigenlijke museum, verrijkt met eenige gewichtige ensembles, o. a. een dorpskoomenijswinkeltje met zooveel nauwkeurigheid ingericht door de hh. Trefois en Verlodt en den stand van het landelijk leven, waar ons voornamelijk de strooien nokspillen en het stroodekkersgerief opgevallen zijn.

Zaterdagmiddag, 13ⁿ Juli, te drie uur, greep de plechtige opening van de tentoonstelling der begijnhoven plaats.

Bij deze plechtigheid waren o. m. aanwezig : de heer Vanderstegen, burgemeester, Mevr. De Keyser-Buysse, gemeenteraadslid, de E. H. H. Meulepas en Joos, pastoors van het Groot- en van het Klein-Begijnhof, de Eerw. Oversten der Conventen van het Groot-Begijnhof, de hh. Van Werveke, konservator van het Oudheidkundig Museum, De Ridder, voorzitter van de Vereeniging voor Natuur- en Stedenschoon, H. Van Overbeke, hoofdman der Fonteyne, Marinus, sekretaris van den Provinciaalen Dienst voor geschiedkundige en folkloristische Opzoeking van Brabant, Van der Sluys, bestuurder van het Stedelijk Inlichtingsbureau voor Toeristen, alsook de bestuursleden van den Bond.

Onze Voorzitter, Prof. Dr P. De Keyser, sprak volgende openingsrede uit :

Mijnheer de Burgemeester,

Dames en Heeren,

Deze tentoonstelling van de begijnhoven en van folklore is in de eerste plaats te danken aan een gedachte, die verleden jaar door de Vereeniging voor Natuur- en Stedenschoon van Antwerpen werd opgevat en ruchtbaar gemaakt. Ze werd door deze vereeniging een eerste maal verwezenlijkt te Antwerpen in een tentoonstelling der begijnhoven, die van 13^d tot en met 28^d April jl. aldaar plaats had in de zalen van het " Grand Hôtel „.

Deze tentoonstelling genoot een verdienden bijval, zoodat de inrichters het plan vormden een reizende tentoonstelling van de begijnhoven door het Vlaamsche land in te richten.

Financiële bezwaren moesten dat prijzenswaardig plan voorloopig doen uitstellen, zoodat de Gentsche tentoonstelling van de begijnhoven volstrekt geen herhaling is van de Antwerpsche, maar een zelfstandige prestatie, waartoe de Vereeniging voor Natuur- en Stedenschoon in de mate harer krachten haar gewaardeerden steun heeft verleend.

Voor de inrichting van deze tentoonstelling te Gent werden we trouwens op drieërlei wijzen begunstigd : 1) door het beschikken over een prachtig lokaal, dat zich beter dan te

Antwerpen tot een overzichtelijke tentoonstelling leent ; 2) door een uitvoerend komiteit, waarin erkende begijnhof-specialisten : geestelijken, geleerden, verzamelaars en kunstenaars, zitting hebben willen nemen ; 3) door een feit, dat te weinig bekend is, nl. dat Gent, de stad der monumenten, ook de eenige stad is in België, in de Nederlanden en in West-Europa, waar nog steeds twee begijnhoven bloeien : het Groot-Begijnhof te St-Amandsberg en het Klein-Begijnhof van de Lange Violettenstraat.

Overal elders, behalve dus te Gent, zijn de begijnhoven, die zich vroeger over gansch de Zuidelijke Nederlanden uitstrekten, verdwenen of aan het verkwijnen.

Zooals de sekretaris van de Vereeniging voor Natuur- en Stedenschoon te Antwerpen, de heer Am. de Lattin terecht heeft doen opmerken, ligt het niet in de rol van de Natuur- en Stedenschoon-beschermers, noch van folkloristen, te onderzoeken wie aan dit sterven van de begijnhoven schuld heeft. Te Gent kunnen we als schoonheidsminnaars ons slechts verheugen, dat de begijnhoven nog leven, al is hier ook het éénig oud-groot Ste-Elisabethsbegijnhof in het centrum van het oude Gent in de 19e eeuw niet onaangetast gebleven. Tragisch beeld van zooveel oude begijnhoven uit onze provincie en uit de Vlaamsche landstreek, die niet alleen met verminking, maar met totale vernietiging worden bedreigd.

Wat gedaan voor die onschuldige slachtoffers van de moderne beschaving ? Waar we ze niet zooals sommige typische woningen en molens kunnen overplanten in een openluchtmuseum, kunnen we ze allicht beschermen tegen weer en wind, tegen beukhamer en piek van de sloopers. Maar vereenigingen van kunstenaars, van urbanisten en folkloristen, van al diegenen, die het nationaal verleden bestudeeren en liefhebben, zijn allen niet bij machte om den strijd aan te binden tegen den tand des tijds en den veel machtigeren tand van op-winst-beluste opkoopters en grondspekulateurs. Voor het instandhouden van de bedreigde begijnhoven hebben we de hulp noodig van de welmeenende provincie- en gemeenteraden. We weten wel, dat daar, waar

de natuurlijke bewoonsters, de begijntjes, verdwenen zijn, de huisjes moeten verhuurd worden, maar laat de bevoegde commissie er over waken, dat de vroegere verblijfplaatsen van vroomheid en zuiverheid niet bezoedeld en ontheiligd worden door zorgeloze huisgezinnen, dat ze integendeel, zorgvuldig gerestaureerd en onderhouden, toevertrouwd worden aan menschen, die in de begijnhof-atmosfeer thuis hooren : minder vermogende oude juffrouwen en weduwen of oude echtparen.

Zulk een edelmoedige handelwijze van gemeente- of provincieoverheid is niet alleen te verrechtvaardigen uit een sociaal oogpunt, maar is bepaald aan te bevelen, wanneer men bedenkt, dat de begijnhoven behooren tot de kultuurgoederen van ons volk.

Historisch is het begijnhof van de 13^e eeuw, de nationale oplossing geweest van het internationaal begijnenvraagstuk in de Middeleeuwen. Het buitenland heeft wel begijnhuizen gekend, maar miniatuur-steden binnen of buiten de muren van het stadsgebied, zoals onze Vlaamsche en Brabantsche begijnhoven, met hun eigenaardig, besloten, ingetogen begijntjesleven, hebben ze niet aan te wijzen.

Wie beseft niet, dat het begijntjesleven als een vluchtoord is van een verleden, dat rijker is aan folkloristische uitingen dan het vaak zoo banale kosmopolitische leven van dezen tijd ?

Dit hebben dichters en schilders het best begrepen, die hun inspiratie gingen zoeken in de oude begijnhoven, waar " de stilte hoorbaar fluistert „, waar elke verweerde steen van muurtje of trapgeveltje een ziel heeft, waar de hoge boomen zoo vreedzaam ruischen, waar het licht over huisje, steeg, plein of tuintje een anderen, meer verpuurden en geheimzinnigen schijn heeft dan daarbuiten te midden van het stadsgewoel, Men heeft de begijnhoven vergeleken bij oasen van rust en vrome overpeinzing. Dat zijn ze, maar niet uitsluitend, want in het begijnhof wordt gewerkt. Bidden en werken ! is de leus van de begijntjes en van dat werk zijn er in deze tentoonstelling prachtige voorbeelden uitgestald. Zuiver afgewerkt kant- en borduurwerk, langdurig en soms inspannend geduldwerk, maar volbracht in opgewektheid

des geestes. Daar wordt nog bij het werk na het gebed gezongen en gelachen ook, en verteld, maar dat zijn herinneringen, die men opdoet in een "levend „ begijnhof, zooals er te Gent nog zijn.

Deze tentoonstelling weze dan niet alleen een spiegel van een verleden van folkloristisch mysticisme, maar een opwekking tot het bezoeken van de nog levende begijnhoven. Veel beter dan in een museum of in een kunstig Oud-Gent of Oud-Antwerpen zal men er den geest van het verleden leeren aanvoelen. En die geest is als een balsem op onze hedendaagsche, al te sterk geprikkelde gemoederen, want alles is hier veel meer dan in de onrustige, roezemoezige stad berekend op eenvoud, op ingetogenheid, op kalmte en regelmaat.

Niets valt hier uit den toon : mensch en milieu zijn met elkaar vergroeid en de vroomheid des harten deelt zich als 't ware mee aan het somber meubilair en de stemmige versiering.

Wij hebben getracht u van al deze verschillende aspecten van het begijnhofleven van vroeger en thans een beeld te geven in deze tentoonstelling van de begijnhoven, die zooals de vorige tentoonstellingen slechts kon ontstaan door de samenwerking van bereidwillige officieele lichamen van Staat, Provincie en Stad, de Gentsche begijnhoven, en van dienstwillige partikulieren, van het uitvoerend komiteit onder leiding van onzen konservator den E. H. G. Celis, de E. H. H. Joos en Pater Meulepas, de hh. Fr. Coppejans, Tremerie, A. Heins, Speltinck, P. Bergmans, Nowé, Vandersluys, Audoor, van de Vereeniging voor Natuur- en Stedenschoon van Antwerpen in den persoon van den h. Am. De Lattin, van de bestendige tentoonstellingskommissie van den Bond : de hh. Trefois, Verlodt, Luyckx, Woedstad, De Raedt, E. H. Van den Broucke, Apers, De Jaegher.

Aan allen onzen innigen, welgemeenden dank !

De hr Burgemeester bedankte den voorzitter namens het stadsbestuur. Daarop werd onder de leiding van den E. H. Celis, konservator, het bezoek aangevangen van de tentoonstelling.

Wij bevinden ons eerst in een frisch hofje, daarna treden wij door de poort, versierd met een Mariabeeldje met het onderschrift : " Virgo Virginum O. P. N. „ in de eigenlijke tentoonstelling. Links treffen wij drie standen aan met foto's teekeningen en akwarellen, zichten voorstellende van al de Belgische begijnhoven, uit de verzamelingen van de Vereeniging voor Natuur- en Stedenschoon en van den h^r A. Heins. Verder zijn de fijne borduurwerken en de kanten tentoongesteld, vervaardigd door de begijntjes van het " Klein-Hof „. Daarop volgt de ontvangstkamer van de Grootjuffer van het " Klein-Hof „, zoo rijk aan meubels van waarde, met de eigenaardige begijntjesstoelen en de eikenhouten tafel.

We komen aan het koor, waarin twee begijntjes vóór haar kniebank staan te bidden. Naast hen staan twee processie-toortsen en de offerkaars gebruikt bij " steding „ (1) van een nieuw begijntje, gansch versierd met roode en zilveren bloemen. Te midden van den beuk treffen wij een viertal uitstalkasten met archiefstukken van het " Klein-Hof „ aan, waaronder de stichtingsakten der gravinnen Johanna en Margareta van Vlaanderen, met werken handelende over de begijnhoven, met godsdienstige en gelegenheidsprentjes en fijn borduurwerk. In de perken tegen de pilaren zijn een stemmige slaapkamer en een werkkamer ondergebracht. Deze laatste bevat een eigenaardige begijntjesschapraai, die tevens dient tot eettafel. Een begijntje zit er te kantwerken. Ten slotte is een kleine stand voorbehouden aan de schilderijen, etsen en kleurendrukken, voorstellende begijnhofzichten, van de hh. Tremerie, Van Hoecke, H. Broeckaert, Lammineur, Robaeyns en Mevr. Dierckx.

Na het bezoek noodigde de E. H. Celis de aanwezigen uit een pint Gentsch bier te drinken, die opgediend werd naar oude Gentsche gewoonte met een harde mastelle.

De tentoonstelling was toegankelijk voor het publiek vanaf Zondag 14ⁿ tot en met Zondag 28ⁿ Juli. Er werden 4604 toegangkaartjes verkocht. Verschillende scholen bezochten ze kosteloos.

(1) « *Gesteed worden* » beteekent aangenomen worden in de *begijntjesstede* (begijnhof).

Namens den Bond, hartelijk dank aan al degenen, die bijgedragen hebben tot het welslagen van deze prachtige prestatie.

* * *

Als passende inleiding tot deze tentoonstelling had de Bond op Zondag 7ⁿ Juli in het auditorium van het Hooger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde een voordracht met lichtbeelden ingericht over de begijnhoven. Als spreker trad op de E. H. L. Philippen van Antwerpen, schrijver van verschillende werken en studiën over dit onderwerp, o. a. "*De Begijnhoven* „ (Antwerpen, 1918) en "*Les Béguines et l'hérésie albigeoise* „ (Antwerpen, 1929)

Spreker handelde eerst over de geschiedenis der begijnen. Deze bestonden vele jaren vóór het tijdstip, waarop de eerste eigenlijke begijnhoven gesticht werden. Het begijnhof is slechts het eindstadium eener evolutie, die vier tijdperken kende. Eerst had men de afzonderlijk wonende ongeordende begijnen, "*beghinae singulariter in saeculo manentes indisciplinatae* „, dan de afzonderlijk wonende geordende, "*beghinae singulariter in saeculo manentes disciplinatae* „, en later de "*beghinae clausae* „, dat zijn die, welke in begijnenhuizen of conventen leefden. Eindelijk werden de begijnen vereenigd in parochies, die men noemt begijnhoven. De begijnenbeweging is ontstaan uit de middeleeuwsche mystiek en heeft geen eigenlijken stichter of bepaalde stichtster. De begijnen zijn vrouwen, die slechts twee beloften afgelegd hebben, nl. onthouding en gehoorzaamheid en dan nog tijdelijk.

Spreker handelde verder over hun statuten en over de verschillende soorten van begijnhoven. Hij onderscheidde, wat den bouw betreft, drie groepen: het begijnhof-stad (type: Leuven), het begijnhof-plein (type: Dendermonde) en een gemengd type (Klein Begijnhof te Gent). Verder besprak hij breedvoerig den bouw der begijnhofkerken en -huizen, het bestuur en de sociale instellingen der begijnhoven, de werkzaamheden der begijntjes, om te eindigen met eenige levensbeschrijvingen van bekende begijntjes.

Deze interessante voordracht genoot veel bijval.

De Begijnhoven in Oost-Vlaanderen.

Geschiedkundige studie.

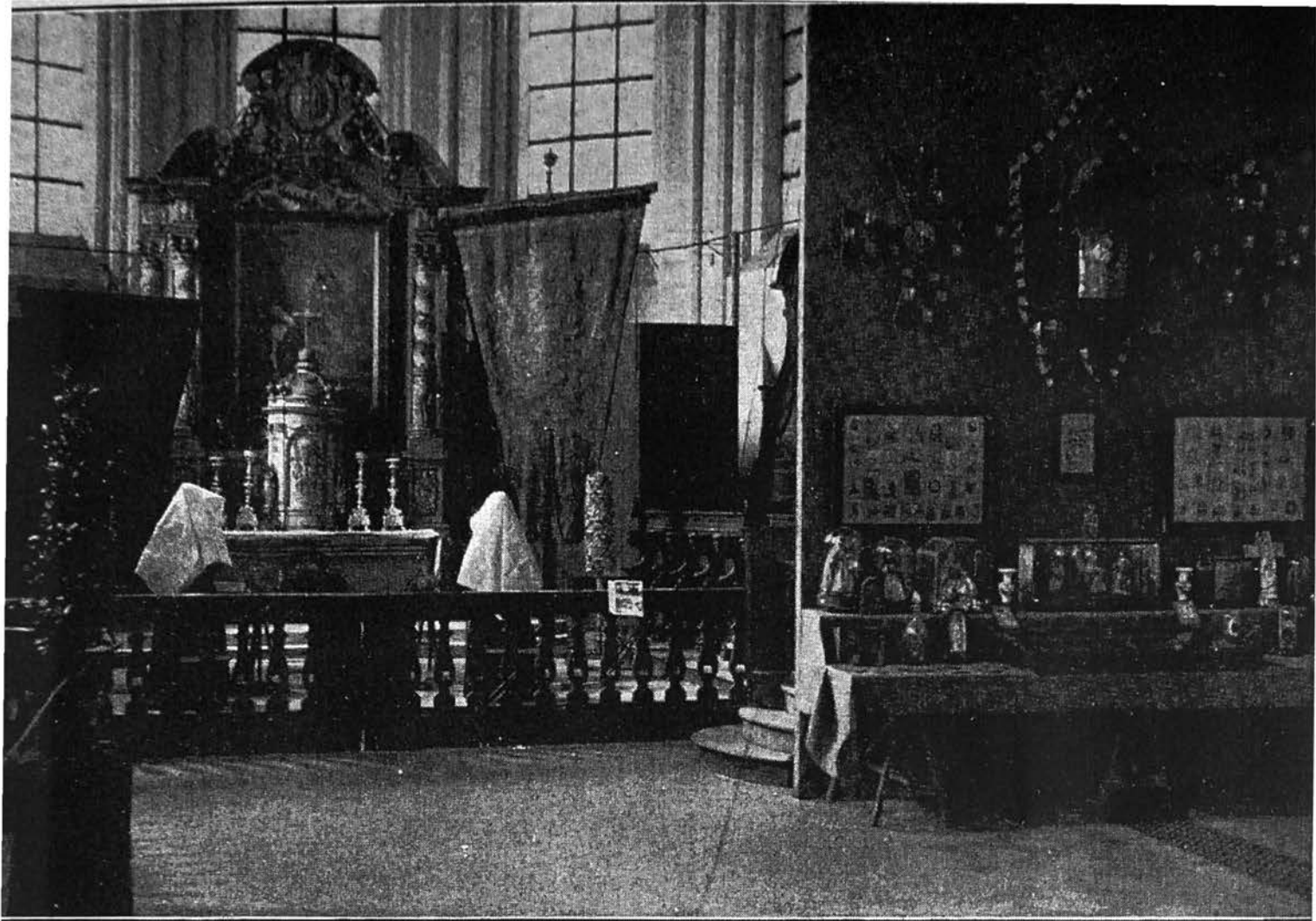
Het ontstaan der begijnhoven in Vlaanderen is grootendeels te verklaren door den ellendigen toestand door de oorlogen geschapen in het land.

Een archiefstuk van 1338 verklaart het ons in volgende woorden: De kruisvaarten hadden ontelbare scharen ridders en dienstmannen naar het Oosten weggevoerd; daarvan was er een groot getal gesneuveld, of waren anderen aldaar gebleven. Daardoor was het getal vrouwen in het Westen overmatig groot, en deze bleven dan meer dan eens zonder steun of bescherming alleen in de wereld. Voor vele onder hen was het moeilijk in een klooster aanvaard te worden; het getal der abdijen was zeer klein en nog was er zeer dikwijls het getal kloosterzusters beperkt; ofwel lieten de weinige geldmiddelen der dochters van laten en dienstmannen niet toe, het noodige uitzet aan te brengen. Eindelijk menige jonkvrouw van edelen geslachte, die den roep tot het eigenlijke kloosterleven niet gevoelde, was door de woelige omstandigheden dier oorlogzuchtige tijden, in de onmogelijkheid gebracht volgens rang en stand in de wereld te blijven leven. Voor deze laatsten nochtans waren gewoonlijk de kapittels van wereldlijke kanunnikessen best geschikt. Deze redenen bewogen de gravin Johanna van Constantinopel en hare zuster Margareta, in hunne graafschappen van Vlaanderen en Henegouw die eigenaardige stichtingen der begijnhoven (reeds in Luik en Brabant ingevoerd) hier te stichten en uit te breiden.

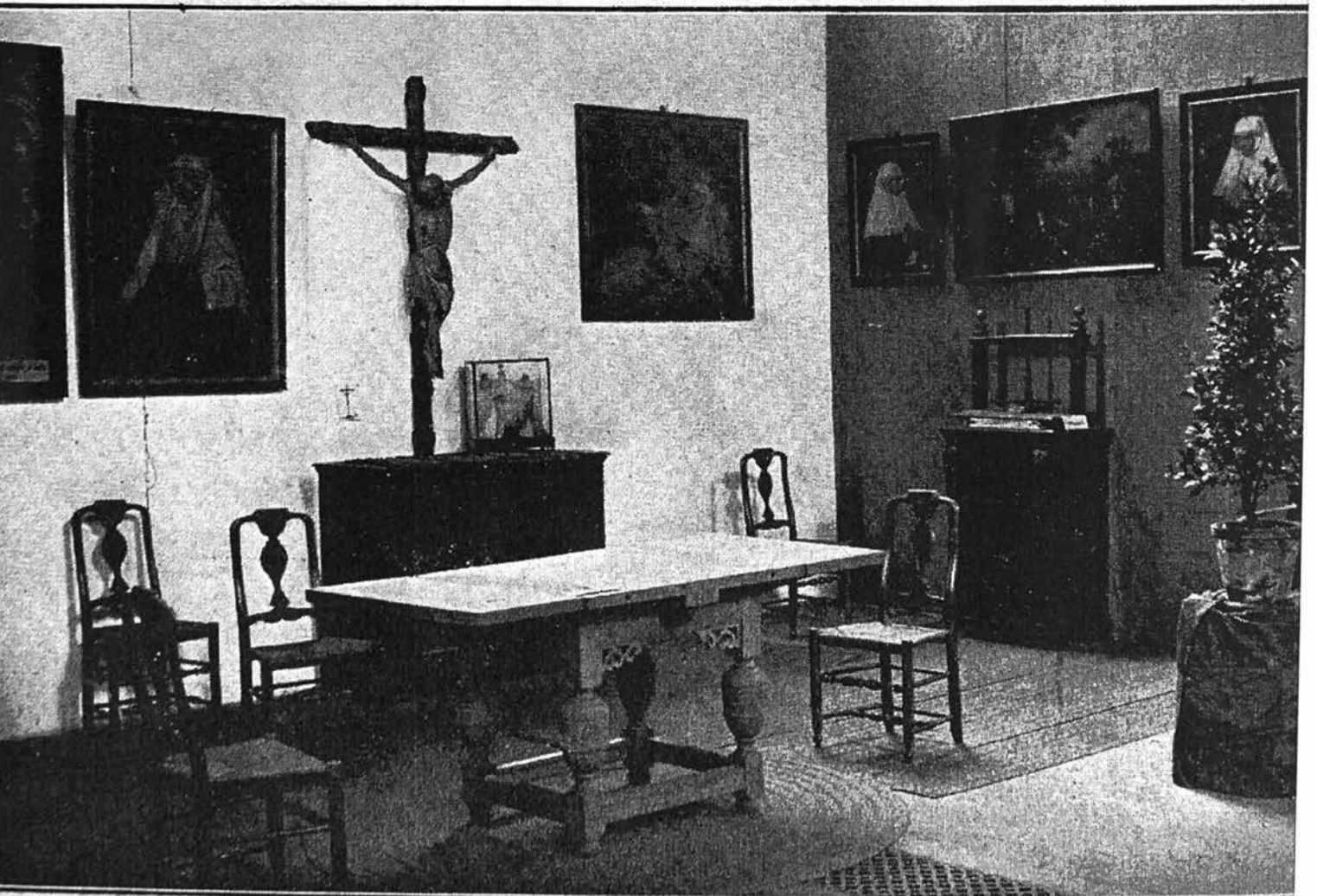
Het was in dien tijd, de eerste helft van de XIIIe eeuw, dat de meeste onzer Vlaamsche steden een begijnhof zagen tot stand komen, dank aan de mildheid onzer vorstinnen.

De twee voornaamste, nog bestaande begijnhoven zijn deze van Gent.

In het jaar 1201 bestond er, nevens de St. Michielskerk, in Onderbergen, een gasthuis door Jonkvrouw Truda Utenhove gesticht. Wanneer nu het aantal zieken, die aldaar

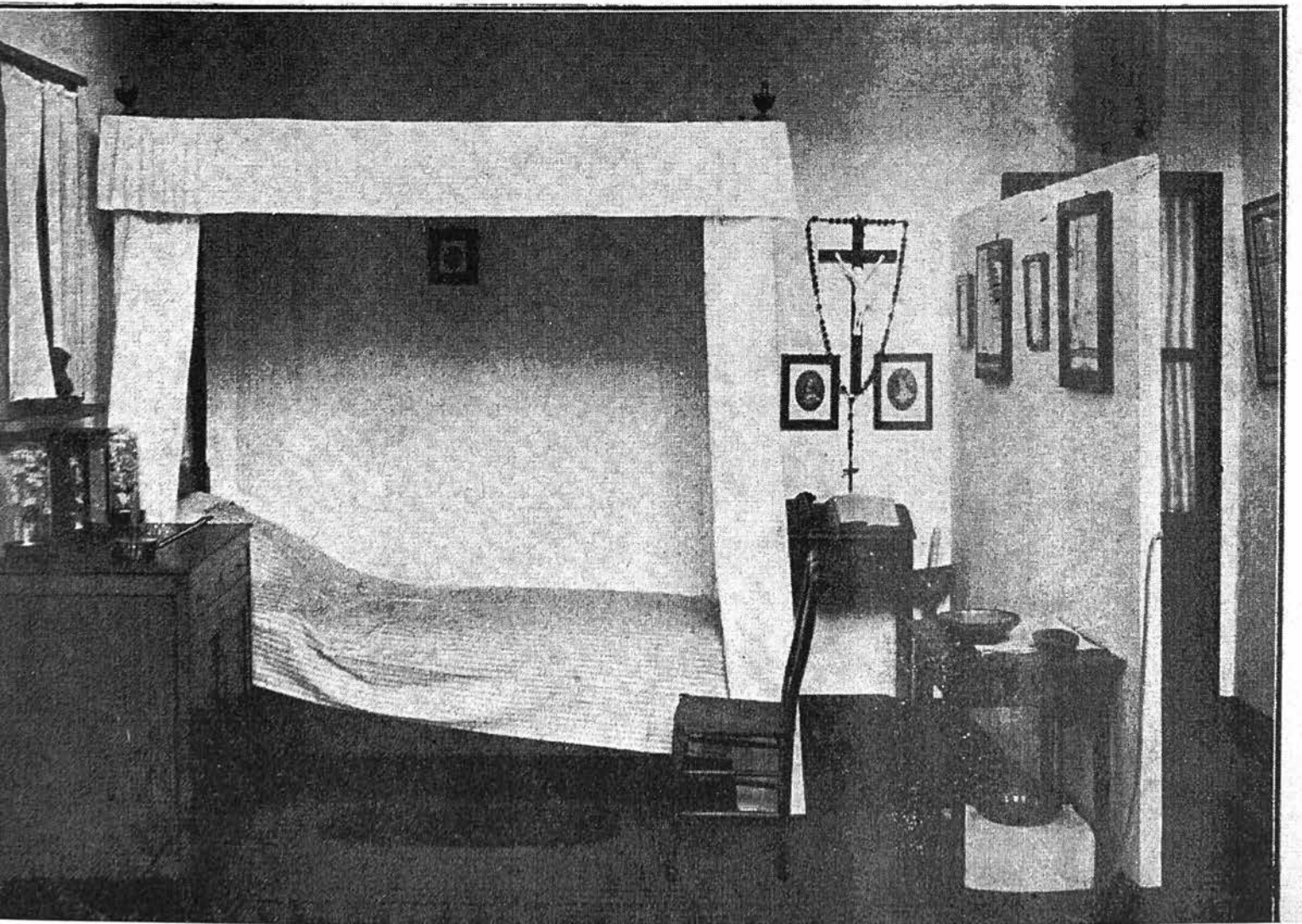

Het "STEEDSEL" in de kapel van het Folklore-Museum.

Werkkamer van een Begijntje met "SCHAPRAAI..."

verpleegd werden, aangroeide, schonk de gravin Johanna, in 1226, eene plaats buiten de muren, de Bijloke, om er een godshuis in te richten, en het gewezen gasthuis van Utenhove, werd geschonken aan de Paters Predikheeren, die pas in de stad waren aangekomen.

Het zijn vermoedelijk die paters, welke zich toen beijverden om den godsdienst terug in onze stad te doen bloeien, die medelijden voelden met die ongelukkige, tot armoede vervallen vrouwen, jonge dochters en weduwen en ze te zamen brachten in de Derde Orde van den H. Dominicus.

Ten einde die alleenstaande vrouwen beter te vrijwaren tegen het verderf en de moeilijkheden van het leven, zochten de Predikheeren ze in een huis te laten samenwonen, onder een regel die gemakkelijk te onderhouden was.

In Juni 1233 schonk de abdis der Bijloke, waarschijnlijk door tusschenkomst der paters, aan die " religieuse vrouwen „ zoo men ze noemde, " die zuiver en onder een regel willen leven „ een grond, gelegen naast de Bijloke op Akkergem. De gravin Johanna nam die opkomende gemeente onder hare bescherming ten jare 1234. Deze religieuse vrouwen, reeds tamelijk talrijk, stonden onder het beheer van " eenighe tot meesteressen aangesteld „ en " wijze mannen „, die als voogden en beheerders dienst deden.

In 1235 schonk de gravin goederen, die het oud Utenhove's gasthuis toebehoorden, om een kapelaan te onderhouden " voor de arme religieuse vrouwen „ te Gent.

In 1242 vond de gravin eene geschikte plaats voor die vrouwen, zij bekwam van de schepenen van Gent afstand van drie bunderen meerschgrond, " gelegen buuten der poorte van Ghendt „ genaamd " de Brouck „. Daar stichtte zij dan te zamen met haren echtgenoot Thomas van Savoye, het " Begijnhof van Sente Lysbetten „. Zij begeerde ook dat er, ten dienste der zieke en arme begijnen, een godshuis, " fermerye „, op het hof gesticht zou worden, en schonk 300 pond tot dit doel.

Het is in de charte van 1242 dat men voor het eerst, de naam van " begijnen „ aantreft.

De vrome levenswijze der " religieuse vrouwen „ onder de geestelijke leiding der Predikheeren, stichtte zekere jonge dochters van een welhebbenden stand. Dezen, alhoewel ze een zeker inkomen hadden, voelden niets voor het huwelijk noch het echt kloosterleven, en vonden in den eenvoudigen regel en de levenswijze der begijnen een middel ter zaligheid. Werken en bidden werd hun dagelijksche bezigheid, en daartoe besloten eenigen zich af te zonderen in een plaats, " de Hooie „ genaamd. Dit was de oorsprong van het Begijnhof van O. L. Vrouw, gezegd : het Klein-Begijnhof.

Als vermoedelijke datum van die nieuwe stichting geeft De Ryckel 1240 op. Dan kreeg het toelating een eigen kapel te bezitten.

Beide hoven bleven, de eeuwen door, onafhankelijk van elkaar ; zoo voor het geestelijk als wereldlijk bestuur. De regel nochtans is voor beide gelijk, en de gebeurtenissen, die de geschiedenis meldt, zijn op beide toepasselijk.

Het zou ons te ver leiden, moesten we alles mededeelen wat de geschiedenis vermeldt ten opzichte der begijnhoven van Gent. Stippen wij enkel aan dat de graven van Vlaanderen de begijnen altoos onder hunne bescherming namen, zoowel in tijdelijke zaken : wanneer oorlog dreigde en hun woonplaats aan plundering blootstond ; als in geestelijke zaken : de beschuldiging van ketterij in 1311.

Tijdens de onlusten van de XVIe eeuw, 1566 tot 1584, moeten beide begijnhoven nochtans veel geleden hebben. Alhoewel wij geene vast oorkonden daarover hebben, schijnt het heropbouwen der huizen in het begin der XVIIe eeuw te wijzen op eene verwoesting.

Ten tijde der Fransche omwenteling werden de hoven als nationaal goed aangeslagen en aan het Beheer der Godshuizen toevertrouwd. Het is daaraan te wijten, dat, in den loop der XIXe eeuw de begijnhoven eigendom werden van den Hertog d'Arenberg, die ook, wanneer het Hof van Ste Elisabeth verdween, het Nieuw Begijnhof te St. Amandsberg schonk.

In het Guldenboek der Gentsche Begijntjes staan enkele feiten geschreven, feiten van echte, grootmoedige menschenliefde, namelijk de ziekenverpleging.

In 1809 waren er tachtig in den dienst der besmettelijke zieken in het krijgshospitaal " dan wanneer de krankwachters door schrik aangedaan de hospitalen hadden gevluht en de ellendige soldaten hulpeloos hadden laten liggen „. Verschillende vielen als slachtoffer van hun liefdadigheid.

In 1813, bij den aftocht der Franschen, " begaven zij zich wederom tot den bijstand der ongelukkige slachtoffers van den overheerscher van ons vaderland, en werd hun hulp door den dood van velen harer vergeld. „

Wanneer de cholera in 1832 hier ter stede de allergrootste verwoestingen aanrichtte, " snelden de begijntjes weerom de ongelukkigen ter hulp „, en " twee maanden lang, dag en nacht verzorgden zij ze „. Ook heeft het dankbaar vaderland aan beide begijnhoven een zilveren eeremetaal ter gedachtenis geschonken. Ook verzorgden ze de zieken in 1852 en 1864 bij de besmettelijke ziekten in onze stad.

Benevens de begijnhoven van Gent, waren er nog in verschillende steden en dorpen van onze provincie. Wij putten volgende aantekeningen uit de Geschiedenis der Oostvlaamsche Gemeenten van De Potter en Broeckaert, alsook uit den " Klapper van het Bisdom Gent „ geschreven door Kan. Huisman.

Dendermonde. Het begijnhof werd eerst gesticht rond het jaar 1250 bij de parochie van St. Gilles, door Machteld II van Dendermonde en haren echtgenoot Robrecht, heer van Bethune. De begijnen hadden aldaar voor bidplaats de kapel van het gewezen gasthuis. In 1288 bekwamen ze de toelating om te verhuizen naar de plaats waar het begijnhof nog is. Buiten de verwoesting door de Calvinisten, is er niets merkwaardigs in de geschiedenis van het begijnhof aan te stippen. Onder het Fransch beheer, kon het bewaard blijven, als zijnde toegewezen aan het nieuw ingericht Bestuur der Burgerlijke Godshuizen. Sedert 1866 is het een bijzondere eigendom. Het werd grootendeels beschadigd door de

Duitsche verwoestingen in 1914; de kerk ondermeer leed veel; zij is thans hersteld.

Aalst. Het begijnhof wordt het eerst vermeld in 1261, wanneer Wouter de Ghier en zijne vrouw een eigendom: Boudemeershof genaamd, aan de begijnen schenkt om huizen op te bouwen. De kapel werd in 1266 gewijd en een kapelaan aangesteld. Ook het hof van Aalst heeft twee voogden, van rechtswege de hoogbaljuw van het Land van Aalst en gewoonlijk een voorschepen der stad. Tot in 1641 waren er ook twee oversten, de hofmeesteres en de fermerymeesteres, van dan af bleef de hofmeesteres alleen het gezag uitoefenen.

Bij de inneming van Aalst in 1582 werd het begijnhof geplunderd, kerk, fermery en een 80 tal huizen afgebroken, maar grootendeels hersteld rond 1620 en 30.

Onder de conventen was eene: het Convent van den Calvarieberg, waar vijf behoeftige begijntjes mochten verblijven " ter eere van de vijf bloedige wonden van ons Heeren Jesus-Christus „. Tijdens de Fransche omwenteling aan de burgerlijke macht geschonken — de kerk werd zelfs in tempel der Wet omgeschapen — werd het begijnhof in 1870 bijzondere eigendom. De gedachtenis van een deugdzaam begijntje, Johanna Dedemaecker, overleden in 1631, leeft nog voort in het geheugen. Zij werd begraven waar nu eene kapel is gebouwd en een oud Sint-Annabeeld vereerd wordt.

Geeraardsbergen. Tusschen het klooster der Miniemen en den Dender lag vroeger het begijnhof, gesticht, zegt men, door Margareta van Constantinopel. Er waren gewoonlijk een veertigtal begijntjes. In de XIVe eeuw werd het begijnhof vergroot door giften van priester Jan van den Bossche, wiens grafzerk men in de kapel bemerkte. Met den Franschen tijd werd het hof, evenals elders, het eigendom van het Beheer der Burgerlijke Godshuizen. De klok werd aangeslagen, omdat de zoogezegde " brigands „ er mede geluid hadden. De laatste overste overleed in 1809, en het was maar in 1817 dat er eene nieuwe overste gekozen werd. Ondertusschen was het begijnhof vervallen en stierf uit rond het jaar 1865.

Oudenaarde. In de XIVe eeuw bestond achter het kerkhof van Ste Walburga, op eenen eigendom later ingenomen door het hospitaal, een sticht, de " Clouse „ genaamd, waar eenige godvruchtige vrouwen vreedzaam leefden ; het was gelegen tusschen de Frere-Mineuren en het hospitaal, en was geschonken geworden door Joannes Hoen, priester van Ste-Walburgakerk. Eerst in 1367 kregen deze vrouwen een levensregel, ontworpen door den gardiaan der Minderbroeders, met goedkeuring van den magistraat.

In 1449 is die woning afgestaan aan het hospitaal en verwisseld " tegen een huis ende erve gelegen in den Brouch, op het eiland waar het kasteel van Pamele op stond, alwaar de begijnen verblijven. „ In 1516 verleende de geestelijkheid van Oudenaarde hen de vereischte toelating tot het oprichten eener afzonderlijke kapel ; deze werd reeds den 26ⁿ December gewijd, alsook het hoogaltaar.

In 1567 werd het hof ten gronde verwoest, bij zoover dat alles moest vernieuwd worden. Van dit tijdstip dagteekenen verscheidene huisjes, die nog bestaan en op hunne ankers dragen het jaartal 1616.

De eigenaardige ingangspoort, bekroond met het beeld van St. Rochus, dagteekent van het midden der XVIIe eeuw.

Benevens de " groote „ begijnhoven, zoo wij ze mogen noemen, waarover wij zoeven handelden, waren er vroeger, in dorpen en steden van Vlaanderen " kleine „ begijnhoven, die ten laatste in de XVIe eeuw verdwenen.

Daar woonden enkele stille vrouwspersonen bijeen in eenige huisjes, liefst dicht bij de kerk. Deze " begijnen „ droegen eene nederige kleederdracht en brachten den dag over in gebed en handwerk, onderhielden een levensregel voor zoolang zij aldaar verbleven.

Zulke begijnhoven vond men te :

Assenede. Men vindt hier het begijnhof vermeld in een register van 1334, waarbij aan de begijnen en den kapelaan grond geschonken wordt. Daaruit blijkt, dat het een eigen kapel bezittende, tamelijk groot was. Het had ook eene " fermeij „. In 1457 klagen de begijnen hun nood aan den

graaf van Vlaanderen, over de verwoestingen geleden tijdens den oorlog tusschen de Gentenaren en Philips den Goede. In een stuk van 1476 worden de bewoonsters reeds " zusters kanunnikkersen van den H. Augustinus „ genaamd, wat doet veronderstellen dat ze den gewonen regel hebben verlaten voor een inniger kloosterleven.

Bouchaute. Het schijnt dat er, achter de kerk op een grond " den Bogaerd „ genoemd, in 1270 een begijnhof was, doch men vindt niets terug in het archief der gemeente.

Deinze. Van den eersten helft der XIVe eeuw bestond hier een begijnhof in de oude Gentstraat, welk in de XVe eeuw vervangen werd door het klooster van Augustijnessen.

Maldegem. Er was vroeger hier een begijnhof. Het zou moeten bestaan hebben tusschen de XIIIe en XVIe eeuw. In 1343 en 1349 werd het begiftigd. Het schijnt nochtans niet groot geweest te zijn. Het lag ten Oosten der kerk, bij de Noordstraat, waar eene dreef in uitkwam. Men zegt, dat het huis met torentje in de straat gebouwd is op de plaats waar het begijnhof stond.

Ninove. Hier gedenkt nog de " Begijnenbrug „ een oud hofke, dat in de stad bestond, waarschijnlijk in de XIVe eeuw. Doch reeds in 1504 kwamen de Grauwzusters van Viane het beluik bewonen.

Ronse. Lodewijk van Reynghersvliet, proost van Sint Hermes stichtte in 1380, te zamen met zijn broeder en den " parochiepape „ van Sint Pieters een klein begijnhof, recht over den hoofdingang der St. Hermeskerk. In het begin der XVIe eeuw, althans in 1558, was het reeds verdwenen.

St. Niklaas. Een straat draagt nog den naam van " Begijnenstraat „. Zou daar een hof geweest zijn? Niets verklaart het ons.

Temsche. In 1507 maakt men gewag van een begijnhof, recht over het klooster der Predikheeren. Vier of vijf personen leefden er toen in.

Een eigenaardig Begijntjes-Lofdicht.

Als herinnering aan de tentoonstelling der Begijnhoven, schrijven wij hier volgend lofdicht over. Men moet het zoo lezen : eerste deel der eerste lijn, dan tweede deel der tweede lijn ; dan eerste deel der tweede lijn, tweede deel der eerste lijn, enz.

geWensChten LeVensLoop In tWeeVoUDIgen rYMkLank,
nopende de jongjarige, liefstalle en langberaede Juffrouw

Aldegonde Joanna De Bast

op hare plechtige steding als lidmaat van het covent ter Steenen in het groot beggynhof binnen Gend, den XV van november MDCCLXXXIX.

Qui legit intelligat.

(Die leest dat hij het vat) Marci cap : 13, v. 14.

Ik zing op dezen dag / onzuivere gedachten
Mijn lieve ziel verwerpt / Gods gaeven ende krachten ;
Myn zinnen allegaer / bespotten reine deugd,
O ! blind van geest al wie / zyn kuisch van hunne jeugd
Die Venus viert en dient / bewandelt regte wegen,
En wie den maegdom mint / spreek ik met reden tegen ;
Ja, den beggynnenstaet / verdient noch lof, noch eer,
Een dochter die hem blaamt / krygt zegen van den heer,
Een smaeddicht dan, *de bast* / dunkt, heden my regtveerdig ;
Maer maegdelyk gezang / zyt gy gewis niet weerdig,
Al wat maer scheld of schend / verzoekt uw stedingstyd,
Een vers dat dooren stigt / zy hier vermaledyd !
Ik zing dan tegen dank / van eerst af aen uw leven,
En dichte niet vermaek / als ik een schimp kan geven,
Uw deugden van jongs af / ik henen laet, De Bast,
Schand onheil, smaeden, spot / myn doelwit stellen vast ;
Ei, lieve, luistert nu / die hier uit schimp komt hooren,
Gy weest niet wellekom / die Begga staet te vooren ;
Stort hemel, in myn brein / den eereloozen zin
Ik vraeg voor geen beggyn / een loffelyk begin,
Den lust van 't dertel vleesch / men in uw jeugd kon lezen ;
De ondeugd nimmermeer / hebt gy (een kind) misprezen,
Gy had den grondsteen niet / waer ware tucht op stigt

Men zag een ziel in u / die eens tot rampen ligt
Van dan, de vreeze Gods / was u geenszins vooroogen
De neiging tot het kwaad / gy allen mensch kont toogen ;
Ja, Baste, bast De Bast / de boosheyd in de jeugd
Noch drukte eenig kind / de schoonheyd in de deugd
Niet een geestig woord / sprak gy om een gespele ;
Maer wat de tucht aenging / dat was u wel te vele,
Gy zaegt naer kerk noch dienst / tot uwe zaligheid
En scheen nooit louw noch flouw / als voor godvruchtigheid.
Den mensch, die mensch misleidt / zocht gy alleen te vinden
Het schepsel goed van aerd / bleef buiten uwe vrinden.
Nog ooit en schrikte gy / van eene geile zaek
Gy nooit de roerwink (sic) waert / als voor een vuil vermaek ;
Wel diengelyk gedrag / God en den mensch verfoeien
Die van de kindsheid valt / van deugd tot deugd moet groeyen
De zulke die my gelooft / den heer gebenedyd
Die naer volmaektheid tracht / verkwist den jongen tyd
De maegd kiest 't beste lot / met mansvolk aen te kleven,
En zy is slecht beraed / die zoekt 't beggyne leven ;
Als men met jongmans paert / men is naer wensch getrouwd,
Wanneer men Christus mint / het is ons haest berouwd,
Wat zyn beggynen toch / zeer welgemaekte slooren ;
Die haer belachen zyn / die Jesus stem aenhooren.
Wat zyn beggynen toch / zy maegden zyn in schyn,
Die vlugten uit het hof / zy uitverkoren zyn ;
De Bast dan, uwen staet / is my van geenen waerde,
Zoo w'in de wereld leeft / den besten is der aarde ;
Uw steding als beggyn / is regte zottigheid,
Naer lust en vleesch te doen / is heil en zaligheid.
Zoo Aldegonde, gy / doet alle vrienden zuchten,
Den vleeschelyken keus / vervult ons met genuchten ;
Uw stedingsfeest voorwaer / uw ouders zeer bedroefd,
En vlugt gy beggynshof / ons alle vergenoegd ;
Indien gy dan volherd / gy gaet uw ziel verdoemen,
En leeft gy buiten pligt / men mag u zalig noemen ;
Wat hoeft gy dan te doen ? / te letten op den tyd,
Men u niet raeden moet / te blyven waer gy zyt ;
Dan immers zult gy bruid / uw lyf en ziele waegen,
En zult noch uw, noch ons / beleven goede dagen ;
Welaen ! volgt myne stem / met alle goed gemengd
De waerheid, ik u leer / die u ten goede brengt.
Staet, Zangster, ik ben droef / als Bast hier wordt bejgent

Myn hert dat springt van vreugd / indien haer God ontzegt ;
Dus sluit ik myn gezang / met eenen boozen wensch,
Nooit stel ik, wit op zwart / als christelyken mensch
Den heer wil u voortaan / van druk en pyn doen kermen,
En naer de steding nooit / bewaren en beschermen ;
Hy gave haest, o Bast / dat gy te niette gaet !
Hy geve nooit te zien / verdiensten van uw staet.
Hy geve nimmer u / lang en gezonde jaren,
Hy geve maer altyd / naer ziele kwalyk varen !
Oh ! of dat gy beggashof / in pyn en droefheid stond,
En zelfs niet eene dag / den geest van ruste vond ;
Och ! of gy met een woord / in zonden kwaemt te sterven,
Vervolgens nimmermeer / den hemel moogt verwerven ;
Dit is, nooit o bruid / moogt eeuwig zalig zyn ;
Maer regt naer uwe dood / vertrok naer d'helsche pyn.

Medegedeeld door M. STEPMAN, Evergem.
(Nadruk verboden)

Een Herinnering uit de Jeugd van den
Gentschen Geschiedschrijver der Begijnhoven
P. Bernardus de Jonghe
(1676-1749)

Onder de talrijke prachtig bewaarde " Hulde-dichten ..
die de wanden versierden van onze tentoonstelling der
Begijnhoven, bevond zich o. m. een belangwekkend
" Gheluckbiedende Lof-dicht .. van het jaar 1685.

Het onderscheidde zich van de vele andere stukken van
dien aard niet alleen door het jaartal, maar ook door zijn
sobere versieringskunst het penseel van een Daniël Seghers
waardig.

Het werd gedrukt niet op papier, maar op een satijn-
achtige stof door Joannes de Drijver, een Gentschen boek-
drukker, " woonende in de Auburgh, inde Eeckel ..

De versiering werd er met de hand op aangebracht.
Ze bestaat uit een omlijsting van bloemen en vruchten zoals
we die kennen uit schilderijen van een Vloeren Breughel.

van een Daniël Seghers vooral, en van diens leerlingen : Van Thielen, Van Verendael, François Ykens, enz.

Bloemen- en vruchtenguirlanden hangen bovenaan aan drie ringen, middenin één van goddelijke liefdepijlen kruislings doorschoten hart rustend op wolkjes, rechts en links, het lof-dicht omkransend, zwaarder neerhangende bloemen- en vruchtentrossen met onderaan een breede korf overvloeiende van bloemen en druiven.

Het geheele stuk meet 875 cm. hoog bij 57 cm. breed (1).

De onderteekening van het gedicht en de "jaerschriften" „ trok mijn aandacht: Joannes Franciscus de Jonghe. Wellicht een lid van het bekende Gentsche patriciërs-geslacht, waartoe de zeer bekende schrijver van de "Gentsche Geschiedenissen" „ P. Bernardus de Jonghe, insgelijks behoorde? Het verificeeren van den datum: 1685, bracht mij er toe het stuk te kunnen toeschrijven aan den jeugdigen " Bernardus „ de Jonghe zelf, die immers Joannes Franciscus gedoopt werd, Bernardus was zijn kloosternaam. Daar de biografen (2) van P. Bernardus de Jonghe nogal lichtzinnig zijn omgesprongen met den naam van zijn vader en zelfs met

(1) Het maakt deel uit van de verzamelingen van de Universiteitsbibliotheek te Gent.

(2) De beste biografie van P. Bernardus de Jonghe is die van De Busscher in de "Biographie Nationale", vol. V. De Busscher steunt op de studiën van Pr. Van Duyse, de St. Genoïis en Ph. Blommaert. Ofschoon later verschenen dan de biografie van Pr. Van Duyse geven de studiën van de St. Genoïis en Blommaert 1674 als geboortjaar van P. Bernardus de Jonghe aan. Het sterfjaar van den vader van P. Bernardus is bij Pr. Van Duyse verkeerd berekend: "Jean-François De Jonghe, fils de Bernard et de Maria Van Auweghem, naquit à Gand le 14 février 1676, dans la paroisse St. Jacques. A peine âgé de quatre ans, il perdit son père". Het moet zijn "deux ans", vader de Jonghe overleed in 1678. Blommaert schrijft dat vader de Jonghe Jan-Franciscus heette. Dit is een vergissing. De vader heette Bernard. De foutieve voornaam komt echter reeds voor in de "Alphabetische Beredeneerde Naemlijst der (beroemde) Gentenaeren" achteraan de uitgave van 1829 der "Historie van Belgis" van Marcus Van Vaernewijck. Daar wordt de vader Matthys gedoopt: Jan Francies de Jonghe, zoon van Matthys en van Florencia van der Machele!

Bibliografie: Prudent Van Duyse - Le Dominicain De Jonghe (met portret), *Messenger des Sciences historiques*, Année 1848, Gand, L. Hebbelynck; Bernaert de Jonghe - Het leven van Philippus den Stauten, hertoch van Borgonien ende van Margarita van Male, gravinne van Vlaenderen (met portret van de Jonghe), uitgegeven door de Maetschappij der Vlaemsche Bibliophilen, 2e serie, n° 12, Inleiding van de St. Genoïis (niet onderteekend); Ph. Blommaert. *De Nederduitsche Schrijvers van Gent*, Gent, I. S. Van Doosselaere, 1861.

den datum van zijn geboorte — voor Jhr. Blommaert heette de vader Johannes-Franciscus en voor Blommaert en de St. Genois werd onze geschiedschrijver geboren in 1674 — zullen we hier in 't kort onze bevindingen mededeelen, getrokken uit de parochiale registers van St. Jacobskerk, thans berustend in het Stadsarchief van Gent.

Bernardus de Jonghe, de vader van den geschiedschrijver, werd geboren te Gent in Augustus 1615. Hij trouwde in Augustus 1648 met Maria van Hauweghem en overleed in 1678. Tien kinderen ontsproten uit hun echt :

1. Maria Florentia, geb. 21 Oct. 1650, † 24 Mei 1691.
2. Catharina Francisca, geb. Juli 1652.
3. Maria Anna, geb. Juni 1654.
4. Susanna, geb. Maart 1656.
5. Anna Bernarda, geb. Aug. 1659,
6. Bernardus, geb. Sept. 1661.
7. Theresia Anna, geb. Jan. 1663.
8. Bernardus, geb. Nov. 1664.
9. Bernardus Franciscus, geb. Oct. 1672.
10. Joannes Franciscus, geb. Febr. 1676. (1)

Joannes Franciscus, de latere P. Bernardus, was dus de jongste zoon van de familie. Hij verloor zijn vader in 1678, heeft hem dus nauwelijks gekend. Misschien is het niet heelemaal een toeval dat zijn kloosternaam — hij trad in de Dominikamer-orde in 1693 — Bernardus werd. De H. Bernardus moest wel bijzonder vereerd worden in een familie, waar de vader Bernard heette en vier kinderen Bernardus werden gedoopt.

Zeven jaar na den dood van den vader, trad de oudste dochter, voor wie het " Lof-dicht „ werd gemaakt, in het klooster, zooals het opschrift ons leert : " in het Clooster S. Jooris binnen Ghendt op 't Zandt „. Marie Florence de

(1) Na het opstellen van deze bijdrage signaleert ons medelid, Dr A. Nowé, archivaris van de stad Gent, mij nog een *Maximilianus*, zoon van Bernardus de Jonghe en Maria Van Hauweghem, den 8 October 1657, in de St. Jacobskerk gedoopt. Ik neem deze gelegenheid te baat om den heer Stadsarchivaris en zijn personeel te bedanken voor de moeite, die ze zich gegeven hebben om mijn opzoekingen aangaande de familie de Jonghe te vergemakkelijken.

Jonghe was alsdan 34 jaar oud. Het "Sterfboeck „ van S. Joris op 't Zandt, dat ons bewaard bleef (Stadsarchief te Gent) vermeldt haar naam en ook de datum van haar overlijden : 24 Mei 1691. Op het oogenblik van haar binnentreden in het klooster — 1685 — was haar " liefste broeder Joannes Franciscus „ nauwelijks negen jaar oud. Twee jaar na haar dood zou hij zelf het Gentsche Dominikanenklooster binnentreden in 1693. Hoe schrander en vroeg-rijp zijn biografen hem ook voorstellen het is moeilijk aan te nemen dat het " Lof-dicht „ en de " Jaerschriften „ van den negenjarigen knaap Joannes Franciscus zouden zijn.

Het zal wel het werk zijn geweest van zijn schoolmeester, die hem tot de uitgalming of de voorlezing zal hebben gedrild. Hij was immers de jongste van den huize. In ieder geval een belangwekkende herinnering uit de jeugd van den lateren schrijver van de " Gendsche Geschiedenissen „ en van een geschiedenis der " Begijnhoven „ hetgeen minder bekend is.

Het Groot-Begijnhof te Gent (St. Amandsberg) bezit inderdaad een 18^e-eeuwsche handschrift, afkomstig van P. Bernardus de Jonghe. De Universiteitsbibliotheek te Gent heeft daarvan een afschrift (n° 625) van het jaar 1851. De titel luidt: " Cort Verhael van den Oorspronch der Begynnen, Fondatie van de Begynnen binnen Ghendt, Privilegiën en de Regeringhe „.

Ik heb het plichtgetrouw gelezen, maar het heeft me weinig nieuws over het " Begijnenvraagstuk „ geleerd.

Voor den tijd is het verbazend objectief, vooral na de geweldige 17e-eeuwsche pennetwisten tusschen de partijangers van de H. Begga en den Heiligen Man Lambertus le Bègue. P. Bernardus, die deze geschiedenis waarschijnlijk geschreven heeft toen hij het ambt van geestelijken koster van het Gentsche Dominikanenklooster bekleedde (tusschen 1723 en 1728) — naderhand werd hij prior van het Predikheerenklooster te Lier, tot rond 1740 (1) —, kiest ten slotte partij voor de H. Begga :

(1) In 1743 wordt zijn vijftigjarig jubelfeest te Gent gevierd. Hij overleed te Gent, den 24 October 1749 op 73 jarigen-ouderdom.

“ Wie ofte van waer den oorsprong van de begijnen compt sullen wy laeten onverlet, al hoe wel dat men claerlijck can betoonen dat den naem van de Begynen voor den tijd van den voornoemde heer Lambertus is gheweest „ Zijn doel is vooral het verband aan te toonen tusschen de “ Gentsche „ begijnhoven en het Dominikanenklooster. De stichting schrijft hij toe aan de gravinnen Johanna en Margareta, dochters van Balduinus (Boudewijn van Constantinopel), aanvang van de 13^e eeuw: “ Ferdinandus, 20^e grave van Vlaenderen, echtgenoot van Joanna, siende tot Parijs opcomme de order van de Paters Predicheeren, haer maniere van leven, onvermoeyelycken aerbeyt ende diensten in de ghemeente te instueren, siecken te bezoeken, de stervende by te staen, haer Iverigghe predicatien, vierighe devotie tot de alderheylichste moeder ende maeght Maria, principalick de devotie van den H. Roosencrans, de wonderwerken en de mirakelen, die den H. vader Dominicus was doende, heeft den grave Ferdinandus verweckt en de beweegt, te versoecken dat sy souden moghen gaen naer Vlaenderen, dat hy haer tot Ghendt soude fonderen „ Aldus zijn de Dominicanen binnen Gent gekomen in 1221 en werden “ van den grave gefondeert „ in 1228. Op haar beurt kwamen de begijnen binnen Gent in 1230 en werden zij “ beleefdelyck onthaelt van de gravinne Joanna in den jaere 1234 buyten de poorten van de stadt (St.-Elisabethbegijnhof) gefondeert „ en onder toezicht geplaatst van den prior van het Predikheerenklooster.

Over het ontstaan van het Gentsche begijnhof deelt hij zonder verwijzing naar de nog bestaande oorkonde het volgende mede :

“ Den Grave Ferdinandus ende de Gravinne Joanna, syn huysvrouw, considerende de menichvuldicheyt der vrouwemenschen haerder provincie, eerbaere ende Edele maeghden door de veranderinghe van den tyt nu veraremt, nochtans begerende en wenschende Godt in suyverheyt te dienen en by manquement van middelen in de cloosters niet en conden gheraecken ofte naer haer conditie en de begherten niet connende uytghestelt worden, Ja, tot haer en tot haerlieder vrienden cleenicheyt ghenootsaect waeren om

assistentie te bidden, om alle oorsaeken van scandaelen en confugien te schouwen, hebben met ryper raede van gheestelycke personen daer in willen voorsien hebben, goetghevonden te fonderen eenige Begynhoven om aen de goede intentie van dierghelycke personen te voldoen. „

P. Bernardus schetst alsdan den langen strijd van de Begijnen voor hun wettelijk en geestelijk statuut. Het lijkt wel of de Begijntjes in de 18^e eeuw zich zeer onafhankelijk voelden en gedroegen, zooals genoegzaam blijkt uit de bijdragen van Prof. Dr Maurits Sabbe in "Volkskunde „ (17^e jaarg. 1905, blz. 229) over " Een Begijnenliederboekje uit de 18^e eeuw „, waaraan het liedje is ontleend :

“ Viva de Beggijnen staet,
Veel geluckx te boven gaet.
Nonnen en quesels die niet zijn
Soo geluckigh als een beggijn.

.
Wilt haer dan prijzen en eer bewijzen
Want de beggijntjes die spannen de croon. „

P. Bernardus was er voor te vinden dat " de groote meesterigghe met haeren raedt correctie sou doen „ over de al te onafhankelijke begijntjes. " Bij verlattinghe ofte privatie van het recht van den hove (het recht van het begijnhof te bewonen) moeten se oock verliesen en aflegghe den Doeck en habyt „. Desnoods moest de " groote meesterigghe „ de hulp maar inroepen van " alle koninklijke officieren naer behoorlycke sommatie by den deurwaerder van den raede „. En tot afschrikwekkend voorbeeld voor de wederspannige geesten worden twee slachtoffers met naam en toenaam vermeld : Elysabeth Cardon (7 Jan. 1625) en Sara Stekel-doorne (3 Dec. 1627).

Sic transit gloria..... beghinarum.

Gheluckbiedende Lof-dicht

Ter Eeren van de Godtvruchtige ende Godtminnende
Iouffrouw

Jo^e Marie Florence de Jonghe

Door een drijvoudighe belofte haer aen God op-offerende

Onder den reghel vanden H. Vader

Augustinus

In het Clooster S. Iooris binnen Ghendt op 't Zandt

den 29 Ianuarij 1685.

Jaer - schrift.

s Iet VVY hebben 't oMVaL VerLaeten en De sYn V
gheVoLght. Matt. 19 v. 27.

HEt is een leeringhe van *Christus* ons ghegeven,
 (a) Matt. 6 v. 24. Dat (a) *niemant dienen can twee Heeren* in dit leven
 Dat, die soo meynt te doen, noyt zal aen alle beyd'
 Even ghedienstigh zijn, maer ghelijck *Christus* seyde,
 Hem zal den eenen Heer swaer vallen en misnoeghen
 En zal naer d'anders wil zich altydt gheern voeghen,
 Den eenen zal hij zijn ghetrouw oock totter doot,
 En zal den anderen verlaeten in den noodt.
 (b) ibid. v. 25. Soo oock, seght *Christus* wel, (b) *en kont ghy naer*
 [betaemen
Niet dienen allebeyd' Godt en rijckdommen 't saemen
 Daerom is 't dat hij leert en raedt aen ieder een
 Die Godt oprecht bemint, dat hij hem diene alleen.
 hs. t. Ghij hebt o lieve Bruydt desen raedt wae[r] ghenomen
 En hebt ter liefde Godts verlaeten u rijckdommen
 En alle werelts goet veracht om Godt alleen
 Te dienen, ghij wilt doen als eertijds *Magdaleen*.
 Zij heeft om haeren Heer te dienen af - ghesworen
 De werelt met haer pracht, en soo heeft sij verkoren,
 (c) Luc 10. v. 24. Soo *Christus* self ghetuight (c) *het beste deel van al*
 Dat inder eeuwigheydt *haer niemant nemen zal*.
 Ghij hebt met *Magdaleen* dit beste deel verkoren,
 Als ghij voor Godts Autaer hebt alles af - ghesworen
 En hebt als dan belooft voort aen Godt uwen Heer
 U leven daeghen lanck te dienen *meer en meer*.
 Het Jock van uwen Heer hebt ghij op u ghenomen

- (d) Gal. 6. v. 14. Met *Paulus* (d) moght ghij nu in 't *Cruys alleen beromen* :
Dit *Cruysken* moet u zijn verwecksel tot de deught
U toevlucht uwen troost en trap tot 's Hemels vreught.
Draeght dan dit jock des *Cruys* met *Christus* alle daeghen
- (e) Matt. 21. v. 30. Hij segt (e) *mijn Jock is soet, mijn last is licht om draeghen*
(f) Eccl. 40. v. 1. *Het (f) lock van Adams volck is zwaer en moeyelijck*
(g) Matt. 11. v. 29. *In (g) sijn lock zal u ziel rust vinden eeuwelijck*
Dus wilt ghij *Christo* zijn en sijne grati' weerdigh
Wilt ghij deelachtigh zijn met *Christus* in sijn Rijck
In lijden moet ghij oock aen *Christus* zijn ghelijck.
Doet soo : volghens u naem *Florence* zult ghij wesen
Voor Godt door uwe deught als een bloem uyt-ghelesen
Als een schoon *Leli-bloem* zult bloeyen even seer
- (h) Psal. 91. v. 19. Voor d'oogen Gots (h) *gheplant in 't huys van uwen Heer*
(i) ibid v. 13. *Als (i) eenen Palmboom soo zult ghij voor Godt bloeyen*
Ja tot den Hemel toe in alle deugden groeyen
- (k) Psalm 1. v. 3. Ghij zijt (k) *als eenen boom ontrent den water cant*
Om vrucht op sijnen tijdt te gheven vast gheplant
Soo dan met kloeck ghemoet moet ghij met *Christus*
Soudt ghij hier naer met hem u eeuwelijck verblijden
- (l) Tim 1. v. 5. Want niemand (l) *zalder oyt ontfanghen voor zijn loon*
Die niet ghestreden heeft, alsoo 't betaemt, een Croon.
U hebben voorghegaen veel Heylighe Persoonen,
Die nu om hunne deught het hemels Rijck bewonen,
Die *Christus* zijn ghevolgt en hebben menigh Jaer
Hem vlijtelijck ghedient volgt hun voetstappen naer.
- (m) Aproc 2. v. 10. (m) *Zijt Christus dan ghetrouw tot 't eynde van u leven,*
Hij zal u voor u loen de Croon des levens gheven
Volherdt in alle deught en blijft ghetrouw aen hem
Dat gij in u lest' uer' mooght hooren dese stem.
- (n) Cant. 4. v. 8. (n) *Comt mijn ghetrouwe Bruydt tot mij ick zal u loonen,*
Comt van Libanus Bergh comt comt ik zal u croonen.
- (o) Matt. 25. v. 34. *Comt (o) ghij ghebenedijdt mijns Vaders in het Rijck*
Dat voor u is bereydt besit het eeuwelijck.
- (p) Ioe loo sijne Arents haer grootmoed (p) *Ghij hebt nu de natuer des Arents aenghenomen*
Met reden mits ghij zijt van (p) *Arents voort ghecomen*
(q) vide S. Aug. in Psal. 102. Den (q) *Arent zijnde oudt is van sulck een natuer*
Dat hij noch eens wort jonck ghelijck ter ee(r)ster uer
Mits hem d'opperste schelp des becks soo comt te wassen
Dat 't schijnt dat hem de doodt door hongher wilt
[verrassen
Breeckt ergens aen een rots oft steen den crommen beek

Gheluckbiedende Lof-dicht

TER EEREN VANDER GODTVEUGHTICHE ENDE GODTMINNENDE
IOVFFROVW

JO^B. MARIE FLORENCE DE JONGHE

DOOR EEN DRYVONDIGHE BELOFTE HAER AEN GODT OPOFFERENDE
ONDER DEN REGHEL VANDEN H. VADER

AUGVSTINVS

In het Clooster van S. Ioris binnen Ghent op 29. Januarij 1684.

JAERSCHRIFT.

Met VVY hebben'r oM V aL VerLaeten enDe sYn V gheVolGhe.

Het is een leetoghe van Christus ons ghegeven,
 Dat (1) alreest denen van een Floren in dit leuen
 Dat die soo noest et doen, noyt zal aan alle byst
 Euen gheluckigh zyn, maer gheluck gheluckigh zyn,
 Hiet zal den reuen Heer (waer vallen en minnighen
 En zal niet d'ander wil sich alreest gheera voeghen,
 Den onnen zal hy zyn gheera oock tuerer doest
 En zal den anderen verlaeten in den waest.
 Soo oock seghe Christus sel, (2) en hoe ghy naer bezaemen
 Niet d'andere alreest' Gode en sijnkenen (3) d'andere
 Daerom is dat hy leet en raekt en inder een
 Die Gode oprecht beuolen, dat hy hiet d'andere allen,
 Ty d'andere, ghy wilt door als tempel ghegeuen.
 Ghy hiet u lieve Beuolen d'andere raekt niet ghenomen.
 En hiet u lieve Gode verlaeten u n'ichd'andere
 En alle werdt ghy wilt door als tempel ghegeuen.
 Ty d'andere, ghy wilt door als tempel ghegeuen.
 By hiet om haere Hoer te d'andere af ghegeuen.
 De werdt niet hiet gheacht, en (4) hoe hiet u verloten,
 Soo Christus hiet ghegeuen (5) het leet dat van d'
 Dat niet oock ghegeuen d'andere, arren xij.
 Ghy hiet u lieve Mevrou die hiet d'andere verloten
 Als ghy voor Gode Arren hiet allen af ghegeuen
 En hiet die dan belofte voort an Gode uen Hoer
 U lieve d'andere lieck te d'andere niet en moet.
 Het loek uen Hoer hiet ghy op u ghegeuen
 Met Pauls (6) trouwe ghy nu en s' Gode alreest leuen:
 Die Christus moet u s'yn verwekket te de d'andere
 U oockrecht ewen toest in trap toe s'Hemel veruecht.
 D'andere dan die jock die Gode met Christus alle d'andere
 Hy hiet (7) uen loek te jock, uen loek u hiet en d'andere
 Hiet (8) hiet van d'andere d'andere u hiet en d'andere
 In (9) hiet loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Dus wilt ghy Christus zyn en hiet ghy w'etigh
 Zet s'yn om s'yn Gode en d'andere s'yn w'etigh
 Wie ghy d'andere s'yn met Christus in s'yn hiet
 In hiet moen ghy oock uen Christus s'yn gheluck.
 Doet loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Voor Gode door uen d'andere als een hiet uen loek
 Als een hiet uen loek uen loek uen loek uen loek
 Voor d'andere Gode (10) ghegeuen uen loek uen loek

Als (1) eren d'andere hiet uen loek uen loek uen loek
 In den Heer te in alle d'andere ghegeuen.
 Ghy zyt (2) uen loek uen loek uen loek uen loek
 Om hiet uen loek uen loek uen loek uen loek
 Soo dan met loek ghegeuen moet ghy met Christus s'yn
 Soult ghy hiet naer met hem u en w'etigh veruecht
 Want noeman (3) ghy zyt uen loek uen loek uen loek
 Die met ghegeuen hiet, uen loek uen loek uen loek
 U hiet uen loek uen loek uen loek uen loek
 Die nu om hiet d'andere hiet hiet hiet hiet hiet
 Dit Gode zyn ghegeuen en hiet hiet hiet hiet hiet
 Hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 (4) Zet Christus die ghegeuen uen loek uen loek uen loek
 Hy zal u voor u hiet uen loek uen loek uen loek
 Volget in alle d'andere en hiet hiet hiet hiet hiet
 Dat ghy in u hiet uen loek uen loek uen loek uen loek
 (5) Met uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Oock van Loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Oock (6) ghy ghegeuen uen loek uen loek uen loek
 Die uen u u hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 Ghy hiet u u hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 Met uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Den (7) Arren d'andere oock uen loek uen loek uen loek
 Dat hy noch eens uen loek uen loek uen loek uen loek
 Met hiet d'andere hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 Dat d'andere dat hem de d'andere door hiet hiet hiet hiet
 Biedt eren hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 En uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Ghy w'etigh den Arren hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 U hiet hiet uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Ghy hiet hiet (8) uen loek uen loek uen loek uen loek
 Den uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Met hiet uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Vucht dan allen uen loek uen loek uen loek uen loek
 Dier u hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 Soo w'etigh u u hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 U hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
 Biedende uen loek uen loek uen loek uen loek uen loek
 Hiet hiet u u hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet

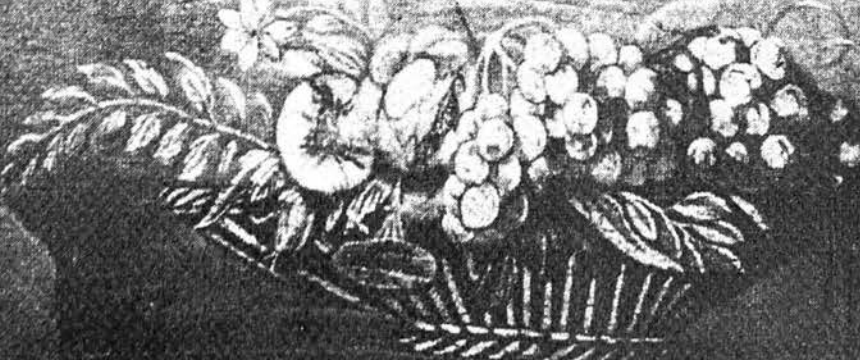
JAERSCHRIFTEN.

ghY gheLYCK ChrIVs seghe, hiet e'beste Deel Verkoren
als ghY hebt aL Dat is VerganCKeLYCK af-gheWoren.

WY WensChen LieVe brVYde VY: een goe-WILLigh hiet
Dat ghY gheLVCKighLIICK in VVen roep Volhert

In W'etigh u u hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet hiet
Lofsen hiet hiet JOHANNES BRANCLICVS DE JORANA

In Ghent, by JOHANNES DE DAVEN, Boek-drucker woonende inde Aubygh, inde Brant, 1684.

En wort soo weder jonck verlost van dit ghebreck
Ghij volgt den Arent naer, en hebt als een nieuw leven,
U jonckheyt is soo 't schijnt u wederom ghegheven,
(r) Coloss. Ghij hebt den (r) *ouden mensch teenmael uyt ghedaen*
3. v. 9. *Den nieuwen die naar Godt ghemaect is aenghedaen*
ephes
4. v. 24. Den beck van tijd'lijck goet die hebt ghij willen breken
Aen Christus, die men leest bij een rots verghelen,
Vliecht dan alsoo vernieuwt tot boven 't firmament
Daer u ziel vinden zal rust en contentement.
Soo wenschen u o Bruydt in dese uwe Feeste
U vrienden allegaer van minste tot de meeste,
Biedende veel gheluckx, bidden dat ghij somtijt
Hun oock in u Ghebedt bij Godt ghedachtigh zijt.

Jaer-schriften

ghY gheLYCK ChrIstVs segt, hebt 't beste Deel Verkoren
aLs ghY hebt aL Dat Is VerganCkeLYCk af-ghesWoren,
Wij WensChen Lieve brVYDT VYt een goet - WILLIgh hert
Dat ghY gheLVCKIghLIICk In VWen roep Volhert

soo Wenscht Vo brUYt Veel gheLVCKX en eeVWighe saligheYT
VWen Liefsten broeder Joannes FRANCISCVs De Jonghe

Te Ghendt, bij Joannes De Drijver, Boeck - drucker wonende inde
Auburgh, inde Eeckel. 1685.

De oorsprong van den naam der Begijnen.

In Zuid-Nederland is de gebruikelijkste vorm van dien naam *begijn* of liever *begijntje*, in Noord-Nederland echter *bagijn*. Talrijke gissingen zijn over den oorsprong van den naam gemaakt.

Ik zal ze eerst hier opsommen.

Een paar onmogelijke :

a) gevormd met de beginlettergrepen van de namen van Koningin *BEatrix* en haar twee dochters *GHIselgundis* en *NAzarena* ;

b) gevormd van *beginnen*, als zich begeven in een *beginnend* kloosterleven ;

c) zooveel als *begevinne*, van Mnl. *hem begheven*, d. i. in een klooster gaan ;

d) zooveel als gebedenprevelaarster, kwezel, van *beggen* —prevelen.

Een paar waarschijnlijke :

a) van hun stichteres de H. Begga, dochter van Pipijn van Landen. Zij stierf in 698 ;

b) van hun stichter den Luikschen priester Lambert le Bègue, gestorven in 1188.

Beide worden door de geschiedenis tegengesproken. De *begijnen* dagteekenen eerst uit de 13e eeuw. De oudste vermeldingen van den naam — en dan nog in 't mannelijk — zijn van 1209, 1210, 1213.

Aan Pater J. van Mierlo S. J. komt de verdienste en de eer toe over het vraagstuk het volle licht te hebben laten schijnen. (Verslagen en Mededeelingen Kon. Vl. Academie 1925 en 1926). Hij is stoutweg den geschiedkundigen weg opgegaan. Reeds J. te Winkel, in een stuk over *begijn* (Noord en Zuid 1879), waarin hij de voorkeur schijnt te geven aan de onderstelling d)hiervoor, had met prophetischen blik geschreven : " den geschiedkundigen weg... acht ik bij het onderzoek naar de afleiding van het woord den waren, en in elk geval veel zekerder dan den taalkundigen ...

Pater van Mierlo bevindt dus dat in den beginne *beghinus* en *beghina* volkomen synoniem waren van *Albigensis* en dan verder in algemeenen zin *ketter*, *ketterin* beteekenden.

De *begijnen* werden overigens door de Kerkvergadering van Viennes veroordeeld, wat hun verdwijning tot gevolg gehad heeft, behalve in de Vlaamsche landen en in de Rijnlanden, waar zij intijds van hun rechtgeloovigheid bij den Paus hadden kunnen doen blijken.

Om nu van de historische identiteit van de twee woorden *beghinus* en *albigensis* over hun samenklank tot hun taalkundige identiteit te besluiten, was maar een stap. En de taalkunde kan daartegen geen bezwaren hebben.

1. De intervocalische *g* (ook *c, d, t*) valt wel in het Noordfransch weg, maar blijft in al de ander Romaansche talen.

2. Er zijn veel voorbeelden van woorden die met een klinker beginnende, hun eerste lettergreep verliezen, b. v. *boutique, bodega* uit *apotheca*, *bisschop* uit *episcopus*, *muts* uit *almutia*, *Boche* uit *Alboche* enz.

3. De suffixverwisseling komt in het Fransch, vooral in het argot, en dus in de volkstaal, veelvuldig voor: *épicemar(d)* nevens *épiciër*, *Alboche* over *Almoche* uit *Allemand* (-*mand* als suffix-*ment* opgevat). Dus (*Al*)*bigen(sis)* geeft *béguin, beghinus*, vr. *beghina*, met ander suffix *beghardi* (*beggaarden, te Brugge bogaarden*), *beguta, bigot*; ook Ofr. *Albigot* nevens *Albigeois*.

Reeds B. Huydecoper (*Melis Stoke's Rijkroniek*, 1772, III, 449) schreef in een nota over het wegvallen van beginklanken: " En ik meen dat uit de historie zou kunnen bewezen worden dat de Begijnen in 't begin, zo wel mannen als vrouwen, zo genaamd zijn van de Albigenzen. „

Ook Pater F. Callaey O. F. M. opperde, in een volzin, dezelfde vraag (*VI. Philologencongres, Gent, 1913, en Neerlandia Franciscana, 1914*).

Onafhankelijk van hen, ofschoon hun uitspraken hem bekend waren, is Pater van Mierlo tot zijn uitslagen gekomen.

Begijn is dus van een scheldwoord een eere naam geworden. Daarvan, ook van het omgekeerde, biedt de taal veel voorbeelden aan.

Dat de *H. Begga* en *Lambert Le Bégué* bij de begijnen betrokken zijn, is aan klankovereenkomst te wijten. Maar tegen de algemeene overlevering in moeten we doen opmerken dat *Lambert le Bégué* niet kan beteekenen *Lambert den Stotteraar*. Hij was immers een zeer welsprekend man. Overigens de Latijnsche volzin waarin de bijnaam *li Beges* voorkomt, is een latere inlassching. Wij kennen van hem geen anderen bijnaam dan *Lambertus Laereticus*, Lambert den Ketter. Zijn Waalschen bijnaam kennen we niet. Hij moet toch dezelfde beteekenis gehad hebben en kan dan *li béguin* geweest zijn. Heeft de inlassching gelijk, en is hij *li Beges*

(le bégue) geweest. dan hebben we hier een bijvorm van *béguin*, of een nom. *beges* nevens *béguin* als accus. beschouwd, en moet *Lambert le Bégue* beteekenen *Lambert den Ketter*. ✕

In Leuvensche Bijdragen 1928 heeft Prof. H. Logeman het vraagstuk in zijn heelen omvang behandeld. Ik heb hier anders niet willen doen dan de aandacht vestigen op het ongemeene belang voor geschiedenis en taalkunde van de merkwaardige studie van Pater J. Van Mierlo.

J. VERCOULLIE.

Een Lezing over de Folklore der Ambachten.

De hr J. Cornelissen, sekretaris van den Antwerpschen provincialen Dienst voor folkloristische Opzoekingén hield voor de leden van onzen bond op 23ⁿ Juni jl., in het Notarissenhuis, een belangrijke lezing over de Folklore der Ambachten.

Na er op gewezen te hebben, dat er geen gebrek is aan werken over den oorsprong, de inrichting en de ontwikkeling der ambachten, betoogde spreker, dat hun folkloristische geschiedenis in onze Vlaamsche gewesten totnogtoe weinig bestudeerd is geworden. Weliswaar liet in 1895 de Fransche folklorist, wijlen P. Sébillot, een reeks monografieën over de folklore der ambachten verschijnen onder den titel ; "*Légendes et Curiosités des métiers* „, maar wat onze gewesten betreft, is weinig daarin te vinden. (1)

Spreker gaf daarna een overzicht over hetgeen hij verzameld heeft op dit gebied, zich meer bepalend tot de humoristische zijde van het onderwerp. Hij handelde achter-eenvolgens over de wevers, de zeeldraaiers, de klee- en schoenmakers, de molenaars en bakkers, de scharenslijpers, de brouwers, de smeden, metselaars en timmerlieden, de voddenkruiers, vertinners, alle ambachten, die meer dan de

(1) De hr Cornelissen heeft in het tijdschrift *Eigen Volk*, 1e jg (1929); nr 1, blz 12; nr 3, blz 83; nr 4, blz 122 een bijdrage uitgegeven over dit onderwerp, o. a. over de wevers, kleermakers, molenaars, schoenmakers, scharenslijpers, voddenkruiers en vertinners.

andere het voorwerp zijn van de spotzucht der menigte, spotzucht die zich uit in gezegden, spreekwoorden, rijmpjes, spotnamen en -vertelsels.

Voorzitter Prof. De Keyser dankte spreker voor zijn zaakrijke lezing, die de belangstelling van alle toehoorders mocht wegdragen.

Boekbesprekingen.

Van Lantschoot (Jules). — Vertelsels uit het Meetjesland. — Brussel. N. V. Standaard-Boekhandel 1929, vol. 8°, 55 blz. met gekleurden omslag. — Prijs 5 fr.

De heruitgave van deze volksvertelsels, waarvan de eerste druk verscheen in 1895, geeft ons de volgende sappige sprookjes : 1. Een Beverblad ; 2. De Boer en de Duivel ; 3. Van Mieken en Janneken ; 4. De Duivel gefopt ; 5. Van Nobus , 6. Van de Schoone ; 7. Van Keizer Karel en het Mostaardwif ; 8. Stalkeersen ; 9. Die slaapt, blijve slapen ; 10. Van een Tooverkasteel ; 11. Van Reuzeling, Draakman en Zwaanheer ; 12. Van drij Koningsdochters ; 13. Van 't Glazen Manneken.

De bundel besluit met de volgende Fabels : 1. De Kraai en de Musch ; 2. De Ekster en de Mees ; 3. De Muis en de Rat ; 4. Jezus en de Vogelkens.

Dat boek, met groote letter gedrukt, wordt ten zeerste aan de folkloristen aanbevolen,

P. VAN DEN BROECK.

Marinus (Alb.) — L'importance sociologique du Folklore. Extrait du Bulletin de la Société d'Anthropologie de Bruxelles. (1919). - 20 blz.

In deze korte verhandeling — eigenlijk een lezing — bewijst S., dat de folkloristische feiten, de volksverleveringen een sociologisch karakter hebben, dat zij in het maatschappelijk leven een even groote rol spelen als 't is gelijk welk

andere uiting van sociale werkzaamheid. Daaruit valt te besluiten, dat de volkskunde meer afhangt van de sociologie dan van de oudheidkunde en van de geschiedenis.

Wat de waarneming, de beschrijving, de vergelijking, het navorschen van den oorsprong en de beteekenis der feiten betreft, moet zeker de folklorist in voeling blijven met de geschiedenis en haar hulpwetenschappen, maar wanneer hij wil opdiepen wat deze feiten onderling gemeen hebben, zijn het geestes- of zielstoestanden, die hij aantreffen zal, wat hem op psychologisch en sociologisch terrein brengt. De folklore vormt dus naar Schrijvers meening, een onderdeel der sociologie en zal deze laatste het materiaal aanbrengen — tot nu toe te veel door de sociologen verwaarloosd — dat haar ontbrak om volledig te zijn. Deze studie is een loffelijke synthetische proef, die gansch nieuwe inzichten bevat betreffende het doel en het nut der folklore.

Cornelissen (J.) — Nederlandsche Volkshumor op Stad en Dorp, Land en Volk. IIe deel. Uitgave De Sikkel, Antwerpen, 1929, 352 blz. Prijs : 35 fr.

Over het 1^e deel van dit standaardwerk verscheen een recensie in Ovl. Z., IVe jg, blz 44 en vlg. Dit tweede deel overtreft nog in volledigheid het eerste. Ditmaal komen aan de beurt de provinciën Oost-Vlaanderen en Henegouw (Edingen en eenige Vlaamsche dorpen op de taalgrens), West-Vlaanderen met Fransch-Vlaanderen en Artezië (Dietsch gedeelte), dan Limburg en ten slotte Luik met Eupen en omgeving (Dietsch gedeelte), zoodat in de twee eerste deelen gansch het Zuidnederlandsch grondgebied onderzocht wordt. Een paar kleine onnauwkeurigheden, die niets van de groote wetenschappelijke waarde van het boek afdoen, willen wij hier aanstippen : Niet *Baekelant* werd te Velsike geboren den 21ⁿ Febr. 1720, maar wel *Jan de Lichte* (blz 87). *Belle* (blz 106) en *Denderbelle* (blz 112) zijn één en dezelfde gemeente. Nogmaals wenschen wij de firma De Sikkel geluk met de verzorgde uitgave.

Inhoudstafel.

IVe jaargang (1928)

	blz.
I. Officieel gedeelte :	
De Alf. De Cock-hulde.	1
Prijsvragen over Folklore.	48
De Folklore van de Dieren in Vlaanderen (vragenlijst)	78
De Tentoonstelling der Begijnhoven.	81
Een lezing over de Folklore der Ambachten.	108
II. Opstellen van algemeenen aard :	
Een staaltje van geschreven p-taal uit de 18 ^e eeuw (Prof. Dr P. De Keyser).	33
Over het Meien. Een Voorbeeld van « Prael Mey » (1847) (Cl. Trefois).	65
De Begijnhoven in Oost-Vlaanderen (G. Celis).	88
Een eigenaardig Begijntjes-Lofdicht.	95
Een Herinnering uit de Jeugd van den Gentschen Geschied- schrijver der Begijnhoven, P. Bernardus de Jonghe (1676-1749). (Prof. Dr P. De Keyser).	97
De Oorsprong van den naam der Begijnhoven. Prof. Dr J. Vercoullie.	105
III. Zanten :	
a) Volksliederen en Volksrijmpjes :	
Oude Sottegemsche Volksliedjes (O. Coessens).	20
Oostvlaamsche Meiliedereren (Cl. Trefois).	49
Gentsche Straatroepen (P. De Keyser).	71
Gentsche Kinderspelen en deuntjes (E. Andelhof).	73
b) Zeden en Gebruiken :	
Het Teerlingspel te Serskamp (J. Pieters)	56
Het Stoelzetten voor Maart (F. Van Es).	58
Oostvlaamsche gebakken :	
1) De Hansbeeksche Schietspoelen (A. Van Dijck).	39
3) De Fietemarullen van Ronse (F. Van Es).	40
3) De Geutelingen van Elst (F. Van Es).	41

- c) **Volkshumor :** blz.
 Lijst der reeds aangeteekende en verzamelde Spotgezegden
 en rijmpjes op Oostvl. Gemeenten (F. Van Es) 22, 42, 59, 75

IV. Boekbesprekingen :

- Cornelissen (J.) - Nederlandsche Volkshumor op Stad en
 Dorp, Land en Volk, 1^e deel, IIe deel (F. V. E.) 44, 110
 Luimige Vertelsels op Steden en Dorpen (F. V. E.) 64
 De Vries (Prof. J.) - Het Sprookje (F. V. E.) 47
 Handelingen der Commissie voor Toponymie en Dialecto-
 logie (1928) (F. V. E.) 28
 Lamerant (Gust.) - Vlaamsche Wondervertellingen uit
 Fransch-Vlaanderen (P. Van den Broeck). 79
 Marinus (Alb.) - L'importance sociologique du Folklore
 (F. V. E.) 109
 Van der Ven (D. J.) - De Zuiderzee - Film (F. V. E.) 46
 Van Lantschoot (Juul) - Vertelsels in het Meetjesland
 (P. Van den Broeck). 109
 Van Nuffel (P.) - Bij Wanne (F. V. E.) 28
 Beiaardlegende (F. V. E.) 48
 In den Tijd der Spinnewielen.
 Aalst onder het Huis van Oostenrijk.
 Aalstersche Kroniek van 1926 (F. V. E.) 80
 Verslag van de Werkzaamheden van de Commissie voor
 geschiedk. en folkl. Opzoekingen der provincie Antwer-
 pen (1927) (F. V. E.) 28

V. Personalialia :

- Gelukwenschen aan de hh. De Bruycker en De Vriese. 29
 Gelukwenschen aan den h. Woedstad. 80
 Een anekdootje over Alf. De Cock. 19

VI. Ledenlijst : 30

Lijst der Platen :

- Alf. De Cock (1850-1921) (portret) Afl. 1
 Vier zichten van de tentoonstelling der begijnhoven. Afl. 5 - 6
 Hulde-dicht aan een geestelijke dochter uit de 17^e eeuw. Afl. 5-6